

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Ennuste: 2

Päivämäärä: 12.8.2024

Täyttöohje

- Ennusteen päähuomioista kirjoitetaan
  - tiivistelmä, jota käytetään talouden ja toiminnan työpöytään sekä muihin kaupunkitason tiivistyksiin kaupungin johdolle.
  - yksi, yhtenäinen analyysi oman otsikkonsa alle.
  - riskeistä tulee oman otsikkonsa alle analyysi
  - kaikki yllä mainitut analyysit kirjoitetaan talousarviovuoden näkökulmasta
- Strategiasta tulee oman otsikkonsa alle analyysi
- Kirjoitathan jokaisesta kohdasta lyhyen ja informatiivisen analyysitekstin, jossa on olennaisimmat päähuomiot

Ennusteen tiivistelmä: keskeisimmät nostot ranskalaisilla viivoilla (maksimimerkkimäärä 2200)

- kuvaa keskeisimmät talousarvion toteutumiseen vaikuttavat tekijät (kaupungin johdolle)
- älä listaa lukuja vaan keskity syihin ja tekijöihin lukujen takana
- Toimintakate on ylittymässä noin 1,5 milj. euroa. Toimintakatteen ylitys johtuu muun muassa OmaStadi hankkeiden tulokirjauksista, avustustulojen ja myyntituottojen ylityksistä. Toimintamenoissa säästöä vuokramenoissa sekä henkilöstömenoissa. Ylitystä liikunnan energiakustannuksissa. Laitosavustusten ennustetaan toteutuvan tulosbudjetin mukaisesti.
- Investointimenojen ennustetaan toteutuvan budjetin mukaisesti. Tietotekniikkahankinnoista arvioidaan siirtyvän vuodelle 2025 noin 0,7 M€. Luvut tarkentuvat syksyn aikana.
- Sitovan tavoitteen palveluverkkosuunnittelun toimintamallista ennustetaan toteutuvan.
- Myös muiden toiminnan tavoitteiden ennustetaan toteutuvan, paitsi yksikkökustannustavoite (bruttomenojen perusteella laskettu kaupunkiyhteinen mittari), jossa liikuntaan aktivointi -palvelun ja kulttuurikeskukset -palvelun ennustetaan jäävän tavoitteesta. Liikuntaan aktivointi -palvelu jää tavoitteestaan energiakustannusten nousun vuoksi ja kulttuurikeskukset -palvelun arvioidaan jäävän tavoitteestaan toteutuneen kävijämäärän perusteella.
- Yksikkökustannustavoite (nettomenot, toimialan oma mittari) ennustetaan toteutuvan kaikkien palvelukokonaisuuksien osalta.
- Isot muutoshankkeet ovat käynnissä ja jatkuvat myös vuonna 2025.
- Johtamista ja esihenkilöiden työhyvinvointia kehitetään koko vuoden 2024. Esihenkilötyön muutoshanke etenee ja on jo tuottanut työkaluja mm. uuden palvelusuhteen aloitukseen.
- Henkilöstön lukumäärä (31.12.2024): E2 1851 hlö vs budjetti 1804 hlö, eroon (+47) vaikuttaa ainakin eri osa-aikaisten määräaikaisten työntekijöiden määrän vaihtelu

Ennusteen analyysi: talousarvion toteutumiseen vaikuttavat tekijät (käyttötalous, irtaimen investoinnit sekä palvelukustannukset) sekä niiden johdosta käynnistetyt johtamistoimenpiteet

- kuvaa keskeisimpiä muutoksia ja syitä ennusteen taustalla
- kuvaa mihin taustaoletuksiin ennuste perustuu
- jos talousarvion nähden on selkeitä poikkeamia, kuvaa mitä johtamistoimenpiteitä näiden johdosta on käynnistetty
- älä listaa lukuja vaan keskity syihin ja tekijöihin lukujen takana

Käyttötalous

Talousarvion sitovan toimintakatteen (talousarviomuutoksineen) -233,9 milj. euroa ennustetaan ylittyvän noin 1,5 milj. euroa. Ennusteen ollessa noin -232,4 milj. euroa.

Tulot ylittävät budjetin noin 1,1 milj. euroa.

- Ylitys johtuu valmistuneiden OmaStadi hankkeiden tulokirjauksesta 0,7 milj. euroa sekä avustustulojen ylityksestä 0,2 milj. euroa. Kirjasto- ja Kulttuuripalvelukokonaisuuksien avustustulot ylittävät (noin 0,4 milj. euroa). Vastaavasti Nuorisopalvelukokonaisuudessa avustustulot alittuvat (noin 0,2 milj. euroa) johtuen Verken hakuajan siirtymisestä sekä Etsivän nuorisotyö uuden päätöksen myötä laskenut avustusmäärä.
  - Myyntituotot toteutuvat noin 0,2 milj. euroa budjetoitua suurempana. Yrjönkadun uimahallin remontin vuoksi järjestetyt korvaavat kurssit odotettua suosittumia ja kurssien täyttöaste korkea sekä Uimastadionin tulot suuremmat lämpimän toukokuun johdosta.

Toimintamenojen ennustetaan alittavan tulosbudjetin noin 0,4 milj. eurolla.

- Henkilöstökuluissa alitusta noin 0,3 milj. euroa, säästöä rekrytointiviiveistä johtuen.
- Palvelujen ostojen ennustetaan ylittyvän noin 0,5 milj. euroa. Ylitystä Kirjastopalvelukokonaisuuden projekteissa ja Kulttuuripalvelukokonaisuudessa, tarkemmin HKM:ssä puitesopimus Staran kanssa nostaa näyttelyjen rakentamiskuluja, Liikuntapalvelukokonaisuudessa iltavalvonnan hintaa korotettiin 3,9 % ja 18 koulun omavalvontaan siirto myöhästyy, Nuorisopalvelukokonaisuudessa toiminnan lisääntyminen nostaa työvoiman vuokrauksen ja kesätoimintojen menoja, säästöä DigiHelsingin laskutuksessa.
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittävät budjetin noin 0,9 milj. eurolla johtuen pääosin liikunnan energiakustannusten toteutumisesta budjetoitua suurempana.
- Avustukset toteutuvat budjetoitua suurempana noin 0,1 milj. euroa (Kirjastopalvelukokonaisuuden E-kirjasto projekti, siirretty OKM:n tulona saatu projektimääräraha Kansalliskirjaston käyttöön).
- Muiden toimintamenojen, vuokramenojen arvioidaan alittavan budjetti noin 1,6 milj. eurolla. Kymppin tilavuokrien tiedot ovat tarkentuneet, lisäksi säästöä orkesterin harjoitustilojen muuttuvissa vuokrissa, liikunnassa vuokrasopimusten alkamis-/päättymisajankohdissa muutoksia sekä Namika-areenan, Kivikon ja Herttoniemen jäähallien uudet maavuokrat arvioitua pienemmät.

Laitosavustusten ennustetaan toteutuvan tulosbudjetin mukaisesti.

Irtaimen investoinnit

- Investointimenojen ennustetaan toteutuvan tulosbudjetin mukaisesti. Tietotekniikkahankinnoista arvioidaan siirtyvän vuodelle 2025 noin 0,7 M€. Luvut tarkentuvat syksyn aikana.

Palvelukustannukset

- Yksikkökustannukset ilman avustuksia suhteessa käyntikertoihin laskettuna bruttomenojen perusteella (kaupunkiyhteinen mittari): Liikuntapalvelukokonaisuus ei ole pääsemässä tavoitteeseen johtuen ennustetusta energiabudjetin ylityksestä. Kirjasto- sekä Nuorisopalvelukokonaisuuksien yksikkökustannukset toteutuvat budjetoitua parempina. Kulttuuripalvelukokonaisuudessa kaupunginmuseumuseo, kaupunginorkesteri sekä kulttuurin edistämisen palvelut ovat ylittämässä tavoitteen; kustannukset toteutuvat budjetoitua pienempänä ja suoritettuna suurempana. Kulttuurikeskusten osalta ei olla pääsemässä tavoitteeseen.
- Yksikkökustannukset ilman avustuksia suhteessa käyntikertoihin laskettuna nettomenojen perusteella (toimialan oma mittari): Tavoite on toteumassa kaikkien palvelukokonaisuuksien osalta.

Arvio talousarviovuoden tavoitteisiin (sitovat ja muut), palvelutuotantoon, muuhun toimintaan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyvistä merkittävistä riskeistä ja hallintatoimenpiteistä. Strategiset riskit

Segregaation ja alueiden eriarvoisuuden lisääntyminen haastaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kaikkia palvelukokonaisuuksia. Tämä näkyy lisääntyneenä turvattomuuden tunteena niin työntekijöiden kuin asiakkaidenkin joukossa. Myös aineellisen kulttuuriperinnön suojele ilkeiltä nousee merkittävänä asiana esiin riskiarviossa. Toimiala tekee hallintatoimenpiteitä, joilla riskin toteutumisen todennäköisyyttä pienennetään. Hallintatoimenpiteistä merkittävimpiä ovat henkilöstön koulutus erilaisten tilanteiden kohtaamiseen, viranomaisyhteistyö, alueellisten haasteiden tunnistaminen ja niihin reagoiminen sekä alueellisten palveluiden tarpeen tunnistaminen sekä niihin reagoiminen eri palvelukokonaisuuksissa.

Segregaatio, alueiden eriarvoistuminen sekä yhteiskunnallinen tilanne näkyy myös palveluiden asiakkaiden pahoinvointina, jota torjutaan alueellisten ja demografisten palveluiden tarpeen tunnistamisella sekä tarpeisiin reagoimisella, viranomaisyhteistyöllä sekä henkilöstön koulutuksella.

Muutokset kansainvälisessä turvallisuustilanteessa luovat epävarmuuden tunnetta henkilöstössä. Henkilöstön turvallisuuden kokemusta parannetaan hyvällä viestinnällä, koulutuksella sekä valmiustoimintaan liittyvien suunnitelmien ja ohjeiden päivittämisellä, kriittisten toimintojen tunnistamisella sekä henkilöstön roolien selkeyttämisellä.

Henkilöstön saatavuuden haasteet sekä resurssien riittämättömyys haastavat palvelutuotantoa. Riskiarvioissa nousee esiin resurssien riittämättömyys kasvavan ja monimuotoistuvan kaupungin tarpeisiin. Riskejä hallitaan aktiivisella henkilöstösuunnittelulla sekä tehtävien ja palkkauksen kehittämällä, johtamisosaamisen ja työyhteisötaitojen lisäämisellä sekä palveluiden priorisoinnilla, tehostamisella, tietoperusteisella valinnalla sekä ennakoinnilla. Palkkauksen kehittäminen tunnistetaan tehokkaimmaksi riskin hallintakeinoksi.

Taloudelliset riskit

Toimialan tilojen korjausvelan kasvu haastaa taloutta. Erityisesti kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden toimipisteiden kunnossa- ja ylläpito tulee muuttumaan haastavammaksi. Korjausvelan kasvun osalta riskiksi tunnistetaan myös korjausvelkariskin realisoituessa merkittävien taloudellisten panostusten yhtäkkinen lisääntyminen. Riskiä hallitaan yhteistyöllä kaupunkiympäristön toimialan kanssa, palveluverkkosuunnittelulla sekä tilahallintaprosessin kehittämällä. Järjestelmällisellä huolto- ja kunnostussuunnittelulla sekä investointimäärärahojen lisäämisellä voidaan myös vaikuttaa riskin toteutumisen todennäköisyyteen. Hallintakeinona on myös yhteistyömallin kehittäminen, jolloin reagointi haasteisiin sekä proaktiivinen toimintatapa vähentää riskin toteutumisen todennäköisyyttä. Riskin hallinta vaatii myös riittävää henkilöstöresurssia kaikissa palvelukokonaisuuksissa.

Operatiiviset riskit

Toimintaympäristön jatkuvat muutokset kuormittavat toimialan työntekijöitä. Erityisesti nuorisopalveluissa työntekijöiden kohtaamien nuorten henkinen pahoinvointi sekä vakavat mielenterveyden haasteet aiheuttavat kuormitusta työntekijöiden hyvinvoinnin ja työssäjaksamisen näkökulmasta. Riskiä hallitaan uudistamalla palveluita ja toimintatapoja vastaamaan muuttuviin tarpeisiin sekä kehittämällä esihenkilötyöskentelyä, vertaistukea sekä työyhteisötaitoja.

Uhka- ja väkivaltatilanteet ovat lisääntyneet kautta toimialan. Riskin juurisyyt ovat moninaisia ja suurilta osin yhteiskunnallisia. Riski kohdistuu henkilöstön turvallisuuden kokemukseen, työssäjaksamiseen sekä työhyvinvointiin. Riskiä hallitaan kehittämällä esihenkilötyöskentelyä, kouluttamalla henkilöstöä, lisäämällä vertaistukea sekä keskustelumahdollisuuksia, viranomaisyhteistyöllä sekä toimialan hallinnon riskienhallinta- ja turvallisuustiimin kanssa tehtävällä yhteistyöllä.

Kuvaus strategisten tavoitteiden toteutumisen edistymistä ennustekaudella:

- Analyysiin sisällytetään toimialan ja liikelaitosten kannalta keskeiset saavutukset, haasteet ja huomiot. Keskity toimialan / liikelaitoksen tunnistamiin keskeisiin painopistealueisiin.
- Hyödynnä analyysissä kaupunkistrategian painopisteiden sekä strategisten ohjelmaryhmien otsikointia (segregaatio, ilmastovastuu, tuottavuus, henkilöstön saatavuus ja viihtyisä kaupunki) sekä painopisteissä esitettyjä tavoitteita.

15.8.2024

- Arvioi strategian keskeisiin tavoitteisiin pääsemisestä valtuustokauden aikana ja kuvaa konkreettisia tekoja ja valmiiksi saatuja asioita sekä kuvaa riskejä ja haasteita, joita mahdollisesti liittyy eri painopisteiden tavoitteiden saavuttamiseen.
- Analysejä strategiatavoitteiden etenemisestä hyödynnetään kaupunkistrategian seurannassa ja raportoinnissa kaupungin johtoryhmälle sekä hallitukselle ja kaupunginvaltuustolle.

Kaupunginkansliasta saadun tiedon mukaan tätä kohtaa ei täytetä talousarvion 2. ennusteessa.